

روز جهانی مبارزه با فساد اداری International Anti-Corruption Day

تاریخ 9 دسمبر 2023 مصادف است، به روز جهانی مبارزه با فساد اداری: این روز تحت عنوان {اتحاد جهان علیه فساد - **Uniting the World against Corruption**} بر گزار میشود. کنوانسیون 31 اکتوبر سال 2003 سازمان ملل متحد روز نهم دسمبر هر سال را به نام روز بین المللی مبارزه با فساد اداری پذیرفت. در این کنوانسیون آمده است: "نسبت به مشکلات وخیم و تهدیداتی که به دلیل فساد بر روی ثبات و امنیت جوامع اعمال می شود، تحلیل رفتن عرف ها و ارزش های دموکراسی، ارزش های اخلاقی و عدالت و توسعه پایدار و حاکمیت قانون، نگران کننده است"

و این اختیارات را به کنوانسیون می دهد تا:

«برای جلوگیری و مبارزه مؤثر و کارآمد با فساد اقداماتی را ترویج و تقویت کند ... همکاری بین المللی و کمک های فنی در پیشگیری و مبارزه با فساد را ترویج، تسهیل و حمایت کند... و مدیریت مناسب امور عمومی و مالکیت عمومی را با یکپارچگی و پاسخگویی ارتقاء دهد...»

فساد پدیده جهانی است که سخت‌ترین ضربه را به فقرا می‌زند، جلورشد فراگیر اقتصادی را می‌گیرد و سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز برای خدمات اساسی را از بین می‌برد، در جهان کنونی میلیون‌ها انسان از تولد تا مرگ متأثر از سایه فساد هستند.

ما نیز، همه را برای کمک به ریشه‌کشی فساد و همچنین اتحاد برای عدالت و برابری اجتماعی فرا می‌خوانیم، مردم کشور عزیز ما بیش از این فساد و هزینه آن را نمی‌توانند تحمل نمایند.

وضعیت فساد اداری در دیروز و امروز افغانستان

فساد اداری در افغانستان سابقه طولانی دارد. هر چند که در برخی از دوره‌ها تلاش‌هایی برای جلوگیری از آن صورت گرفته، اما در طی سه دهه گذشته به دلیل جنگ، تجاوز، درگیری‌های داخلی و نبود حکومت‌های مردمی، دلسوز و متعهد نسبت به منافع افغانستان، معضل فساد اداری بیش از پیش در جامعه گسترش یافت و در عمل تبدیل به یک سیستم طبیعی رایج گردید.

در جمهوریت‌های اخیر که منابع سرشار بین‌المللی در افغانستان سرازیر گردید، به موازات آن فساد اداری در افغانستان نیز گسترش یافت و به پدیده ملموس، شناخته شده، زجر آور و فراگیر مبدل شد، که از رئیس جمهور گرفته تا یک شهروند عادی جامعه وجود آنرا حس و شکایت می‌کردند.

اما دلایل این گسترده‌گی فساد در چه بود؟

حلقه‌هایی در سیستم اداری افغانستان مفقود بود که، تمام بدنه این نظام را تاکنون فساد در بر گرفته است؟ چرا افغانستان نتوانسته هنوز موفقیت لازم در مبارزه با این مشکل عمده را به دست آورد؟ گسترش فساد به جایی کشید که سازمان شفافیت بین‌المللی گفته افغانستان را چهارمین دولت فاسد در جهان قلمداد کرد.

فساد اداری و حاکمیت طالبان

گزارش شفافیت بین‌الملل نشان‌دهنده بهبود ناچیز در جایگاه افغانستان در شاخص فساد اداری به وجود آمده است. وزارت مالیه طالبان در واکنش به این گزارش گفته است که احصاییه نشر شده بازتاب‌دهنده واقعیت نیست و خواستار بازنگری این گزارش شده است.

شاخص جهانی شفافیت بین‌الملل در مورد فساد اداری در 180 کشور جهان نشان می‌دهد که جایگاه افغانستان در سال 2022 در مقایسه با سال 2021 هشت درجه ارتقا کرده است. این سازمان افغانستان را با 24 امتیاز از 100، در رده 150 در لیست کشورهای جهان قرار داده است.

اما وزارت مالیه طالبان مدعی است "که در تمام بخش‌های مالی نظام شفافیت وجود دارد و فساد اداری را محو کرده‌اند."

قبل از این ساکنان برخی قریه‌ها در افغانستان نیز از باجگیری توسط اعضای گروه طالبان شکایت کرده بودند. یک باشنده غزنی به دویچه وله گفته بود که «طالبان مردم را وادار کرده اند که هر قریه باید مبلغ مشخصی پول برای طالبان بدهد.» اما مقامات طالبان در کابل جمع‌آوری پول از مردم را رد کردند.

در همین حال کارشناسان امور اقتصادی به مهاجرت مردم به عنوان «یکی از پیامدهای فساد در نظام» اشاره کرده اند.

اما به دلیل کاهش فساد اداری نظر به فرمان منسوب به هبت‌الله آخندزاده، رهبر طالبان مراکز مبارزه با جرایم سنگین فساد اداری مانند: ریاست عمومی مبارزه با جرایم سنگین فساد اداری در وزارت امور داخله، ریاست و مدیریت مبارزه با جرایم سنگین فساد اداری در تشکیلات ریاست عمومی استخبارات و لوی سارنوالی، محکمه مبارزه با جرایم سنگین فساد اداری در تشکیل ستره محکمه و مرکز عدلی و قضایی مبارزه با جرایم سنگین منحل اعلام شدند. رهبری طالبان وظایف و مسئولیت‌های نهادهای لغو شده را به ریاست عمومی تحقیقات جنایی وزارت امور داخله و محکمه نظامی واگذار کرده است.

منابع:

- نهاد مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد **Anti-Corruption organization UN**
- وبلاک سامانه ملی- مقاله های پژوهشی
- رادیو دویچه وله بخش اقتصادی
- افغانستان انترنشنل
- بخش اخبار وبسایت گفتمان

